

Nationale Politie in Nederland: achtergronden en gevolgen voor lokaal politiewerk

**Presentatie Seminarie CPS
Antwerpen
28 maart 2017**

**Prof.dr.ir Jan Terpstra
Radboud Universiteit te Nijmegen**

Topics

- Nationale Politie in Nederland: korte schets
- Invoering Politiewet 2012: achtergronden
- Gevolgen voor lokaal bestuur (burgemeesters)
- Gevolgen voor lokaal politiewerk

- Hoe verder?

Regionaal bestel (1993-2012)

- 25 semi-autonome regionale politiekorpsen
- landelijk korps (KLPD) (in eerste instantie aanvullend)
- uitgangspunt: 'decentraal, tenzij...'
- scheiding gezag en beheer over politie
- gezag in handen van burgemeester en officier van justitie
- beheer in handen van korpsbeheerder (burgemeester grootste gemeente in regio)
- per regio bestuur door regionaal college

Achtergronden Nationale Politie

- Lange tijd weerstanden tegen nationalisering van politie
- Toch sinds eind jaren negentig sluipende centralisatie
- Plan nationale politie onderdeel regeerakkoord in 2010
- Druk tot overhaaste parlementaire besluitvorming
- Voor beslissing van parlement reorganisatie (2012) gestart
- Start Nationale Politie per 1-1-2-13: al na half jaar problemen in reorganisatieproces

Invoering Nationale Politie: belangrijkste doelstellingen

- Centralisatie beheer
- Bestrijden 'bestuurlijke drukte'
- Bevorderen effectiviteit door schaalvergroting
- Tegengaan fragmentatie politieorganisatie
- Standaardiseren en uniformeren organisatie en werkwijzen
- Oplossen chronische problemen van politie (ICT)

Kanttekeningen:

- Veelheid van doelen
- Tegenstrijdige doelen (centralisatie en versterking lokale inbedding; vermindering bureaucratie bij meer invloed van 'Den Haag', etc.)

Formele gevolgen Nationale Politie voor positie burgemeesters

- Formeel gezag van burgemeester over politie ongewijzigd
- Formele veranderingen in positie:
 - Recht op Driehoeksoverleg op lokaal niveau
 - Verdwijnen regionaal college

Feitelijke gevolgen van Nationale Politie voor positie burgemeester

- Feitelijke veranderingen:
 - Driehoek op niveau basisteam
 - Grotere afstand beheer-gezag
 - Gevolgen grootste voor kleine gemeenten (platteland)
- Gevolgen voor lokaal gezag vlg. burgemeesters:
 - kunnen hun gezag over politie (geheel of gedeeltelijk) niet meer waarmaken (50.0%)
 - om gezag te kunnen waarmaken meer zeggenschap nodig over beheer (55.8%)
 - weinig betrokken bij invulling lokale politiewerk (sluiten bureau, invulling politieteam, keuze lokale politiechef)
 - onvrede vooral bij burgemeesters kleine gemeenten
 - sterke groei BOA's en ingehuurde private beveiligers

Nationale Politie: gevolgen voor basisteams (I)

- Basisteams verantwoordelijk voor alle reguliere lokale politietaken
- Omvang basisteams tussen 60 en 200 (in praktijk gemiddeld tussen 150 en 175 fte)

Onderzoek naar basisteams:

- Complexe structuur van sturing en leiding
- Gevoel van afstand vanaf werkvloer ('nieuwe tussenlaag')
- Verlies van directe, persoonlijke relaties
- Behoefte aan persoonlijke, directe, 'integrale' leiding
- Verlies effectiviteit van sturing?

Nationale Politie en gevolgen voor basisteams (II)

- Behoeftte aan medewerkers tot herkenbare sociale verbanden groot
- Echter: gevoel op 'grote hoop' te zijn beland
- Subteams:
 - vooral uitgegaan van capaciteit en flexibiliteit
 - nauwelijks functioneel in werk of sturing; geen sociaal verband
 - in enkele gevallen poging tot gebiedsinvulling

Nationale Politie en gevolgen voor basisteams (III)

Vier functies van lokaal politiewerk:

- a. Incidentafhandeling (noodhulp)
- b. Wijkwerk
- c. Afhandeling veel voorkomende criminaliteit
- d. Dienstverlening aan burgers

Verandering karakter lokaal politiewerk?

- Probleemgericht werken?
- Abstracte politie?

Hoe verder? Zes punten voor reflectie

- Ruimte voor lokaal maatwerk
- Sturing en leiding te complex
- Sociale verbanden
- Probleemgericht werken
- Positie van wijkagenten
- Afstand tot omgeving